



Číslo: 7035/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od 09. 02. 2022 do 11. 02. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou, Hermanovce 374	
Zriaďovateľ	Obec Hermanovce

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Eduard Michálek, riaditeľ školy

Mgr. Dagmar Balíková, zástupkyňa riaditeľa školy

V súlade s poverením na **tematickú inšpekciu** č. 7035/2021-2022 zo dňa 03. 02. 2022 inšpekciu **vykonali:**

Mgr. Adriana Magerová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

Mgr. Ivona Staníková, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Práca pedagogického asistenta so žiakmi so zdravotným znevýhodnením

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tematická inšpekcia bola vykonaná v štátnej vidieckej plnoorganizovanej základnej škole s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá v aktuálnom školskom roku poskytovala vzdelávanie 245 žiakom (173 žiakom primárneho vzdelávania, z toho 138 žiakom v bežných triedach a 35 žiakom v špeciálnych triedach a 72 žiakom nižšieho stredného vzdelávania), z toho 178 žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej len „SZP“), ktorí pochádzali z marginalizovanej rómskej komunity.

Výchovu a vzdelávanie zabezpečovalo 30 pedagogických zamestnancov, z toho 25 učiteľov, **4 pedagogické asistentky** (ďalej len „PA“), 1 vychovávateľka a 1 odborná zamestnankyňa školy (sociálna pedagogička). Náklady na činnosť 2 PA boli financované z mimorozpočtových prostriedkov poskytnutých zriaďovateľom a na náklady 2 PA boli poskytnuté prostriedky z európskych štrukturálnych a investičných fondov¹. Na základe odporúčania centier poradenstva a prevencie bolo školou požadovaných 6 PA.

Z celkového počtu žiakov školu navštevovalo **48** žiakov so zdravotným znevýhodnením (ďalej len „ZZ“), z nich **13** bolo vzdelávaných formou školskej integrácie v bežných triedach a **35** v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím (ďalej len „MP“).

¹ Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II.

Na 1. stupni boli vzdelávané **2 žiačky so ZZ**, z toho 1 žiačka s vývinovými poruchami učenia (ďalej len „VPU“) v bežnej triede 3. ročníka a 1 žiačka so sluchovým postihnutím v špeciálnej triede 2. ročníka, pričom s obidvoma žiačkami pracovali na vyučovacích hodinách PA. Na 2. stupni z celkového počtu **46 žiakov so ZZ** 12 navštevovalo bežné triedy a 34 žiakov s diagnostikovaným MP špeciálne triedy 6. – 9. ročníka. V bežnej triede 6. ročníka boli vzdelávaní 3 žiaci s VPU a 1 žiak chorý a zdravotne oslabený, v triede 7. ročníka 3 žiaci s VPU a 1 žiačka s viacnásobným postihnutím, v 8. ročníku bol vzdelávaný 1 žiak s VPU a v bežnej triede 9. ročníka 3 žiaci s VPU. So všetkými žiakmi so ZZ vzdelávaných v triedach 6. ročníka, 7. ročníka a 9. ročníka pracovala na vyučovacích hodinách PA. Jedna z PA pracovala výlučne so žiakmi zo SZP v bežnej triede 1. ročníka.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

Z **pracovnej náplne PA** a štvrtročných správ o ich činnosti vyplynulo, že činnosť PA v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu bola zameraná najmä na ich bezprostrednú spoluprácu s učiteľmi v triede a organizovanie činností žiaka v súlade s pokynmi učiteľa, na poskytovanie podpory žiaka so ZZ a žiaka zo SZP pri ich adaptácii na školské prostredie a na pomoc pri prekonávaní bariér, ktoré vyplývali zo ZZ a sociálneho znevýhodnenia žiaka. PA vykonávali tiež pedagogický dozor počas neprítomnosti učiteľa a v prípade potreby zabezpečovali sprevádzanie žiakov do školy alebo zo školy. V rámci mimoškolských činností sa PA podieľali na organizácii rôznych aktivít (speváckych, hudobných, tanečných, výtvarných, dramatických a pod.), školských exkurzií a výletov, spolu so žiakmi sa zúčastňovali spoločenských a športových podujatí. Spolupracovali s rodičmi žiakov, so školskou sociálnou pedagogičkou a taktiež s odbornými zamestnancami poradenských zariadení.

Všetci začlenení žiaci so ZZ boli vzdelávaní na základe vypracovaného **individuálneho vzdelávacieho programu** (ďalej len „IVP“), ktorý obsahoval základné údaje o žiakovi, pedagogickú diagnostiku, zapracované závery a odporúčania z diagnostických vyšetrení, špecifiká organizácie a foriem vzdelávania, obsah vzdelávania so stanovenými dlhodobými i krátkodobými cieľmi, spôsob hodnotenia a klasifikácie a materiálno-technické zabezpečenie vyučovania. Súčasť IVP žiakov tvorili individuálne vzdelávacie plány jednotlivých predmetov, v ktorých okrem špecifik vyučovania a potrebných učebných a kompenzačných pomôcok boli uvedené aj metodické postupy, špecifické ciele a obsah vzdelávania. Programy vypracovali a priebežne doplňovali triedni učitelia a ostatní vyučujúci v spolupráci so zástupkyňou riaditeľky školy.

V súlade s odporúčaním centra poradenstva a prevencie vykonávali PA podľa týždenných rozvrhov priamu činnosť so žiakmi v bežných triedach na **vyučovacích hodinách** v predmetoch slovenský jazyk a literatúra (ďalej len „SJL“), matematika (ďalej len „MAT“), anglický jazyk (ďalej len „ANJ“), prírodoveda (ďalej len „PDA“), vlastiveda (ďalej len „VLA“), biológia (ďalej len „BIO“) a chémia (ďalej len „CHE“). Žiačke vzdelávanej v 3. ročníku poskytovala PA pomoc na 16 vyučovacích hodinách týždenne (7 hodín SJL, 5 MAT, 2 ANJ, 1 PDA a 1 VLA). V 6. ročníku pracovala PA so všetkými žiakmi so ZZ týždenne na 11 vyučovacích hodinách (4 hodiny SJL, 4 MAT, 2 ANJ a 1 BIO), v 7. ročníku na 10 hodinách týždenne (3 hodiny SJL, 4 MAT, 2 ANJ a 1 CHE) a v 9. ročníku vykonávala PA priamu činnosť so žiakmi na 2 vyučovacích hodinách týždenne v predmete MAT. Podľa odporúčaní poradenských zariadení boli počas vyučovacej činnosti v triedach používané potrebné učebné, kompenzačné a technické pomôcky, čo bolo potvrdené priamym pozorovaním školskými inšpektormi na vyučovacích hodinách.

Z kontrolovanej dokumentácie žiakov, ich IVP a týždenných rozvrhov PA vyplynulo, že škola pri vzdelávaní žiakov so ZZ v bežných triedach účelne a efektívne využívala pomoc PA, čím postupovala v zmysle odporúčaní centier poradenstva a prevencie.

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

Štátna školská inšpekcia zrealizovala riadené rozhovory s 3 PA kontrolovaného subjektu pracujúcimi so žiakmi so ZZ, v ktorých zhodne uviedli, že sú seberovnými členmi pedagogického kolektívu a počas zasadnutí poradných orgánov školy mali možnosť aktívne sa zapájať do diskusie s vyučujúcimi, navrhovať im rôzne metódy a formy práce na zlepšenie edukačných výsledkov žiakov so ZZ a vymieňať si vzájomne skúsenosti s prácou tejto skupiny žiakov vo výchovno-vzdelávacom procese. V rozhovoroch sa ďalej vyjadrili, že z dôvodu absencie školského špeciálneho pedagóga v škole im metodickú pomoc poskytovali najmä vyučujúce, s ktorými spolupracovali počas edukačného procesu a v ojedinelých prípadoch ich usmerňoval aj riaditeľ školy. PA boli nápomocné žiakom so ZZ najmä pri prekonávaní informačných, sociálnych, jazykových a kultúrnych prekážok, s ktorými títo žiaci pravidelne prichádzali do kontaktu v školskom prostredí. Pozitívny význam svojej práce so žiakmi so ZZ zaznamenali najmä vo zvýšenom záujme týchto žiakov o dosiahnutie lepších výchovno-vzdelávacích výsledkov v jednotlivých vyučovacích predmetoch, v budovaní ich podpory, pomoci a najmä ich pocitu istoty pri prekonávaní bariér nielen v učení sa. Taktiež boli nápomocné pri poskytovaní spätnej väzby týkajúcej sa vzdelávacích výsledkov žiakov so ZZ nielen vyučujúcim po každej vyučovacej hodine, ale aj ich zákonným zástupcom. Jedna z PA školské úspechy alebo nezdary žiakov so ZZ konzultovala so zákonnými zástupcami aj priamo v ich domácom prostredí. V niektorých prípadoch im prácu sťažovali samotní žiaci svojím ľahostajným prístupom k vzdelávaniu a nevhodným a nekontrolovateľným správaním sa na vyučovacích hodinách, ako aj zákonní zástupcovia žiakov so ZZ neochotou spolupracovať so školou či nezaujmom o vzdelávacie výsledky svojich detí.

Všetky PA spĺňali kvalifikačné požiadavky a ani jedna z nich nedisponovala špeciálno-pedagogickou spôsobilosťou. Svoju odbornosť si zvyšovali najmä samoštúdiom a účasťou na rôznych odborných vzdelávaniach a metodických dňoch so zameraním na problematiku vzdelávania žiakov so ZZ a na prácu PA vo výchovno-vzdelávacom procese.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Priame pozorovanie práce PA so žiakmi so ZZ Štátna školská inšpekcia uskutočnila na 7 vyučovacích hodinách v bežných triedach (4 hodiny SJL, 2 MAT a 1 hodina PDA) a na 1 vyučovacej hodine SJL v špeciálnej triede. Na všetkých kontrolovaných hodinách si PA boli vedomé svojich kompetencií a svojho postavenia v rámci triedy, aktívne spolupracovali s učiteľmi, rešpektovali ich názory a riadili sa ich inštrukciami, pričom na polovici hodín prichádzali aj s vlastnou iniciatívou (tvorba modelu spolu so žiakom, podávanie pomôcok vyučujúcej). Pri individuálnych činnostiach so žiakom v bežných triedach pracovali PA súbežne s učiteľom, v špeciálnej triede pracovala PA prevažne samostatne so žiačkou na rozdielnych úlohách. Skupinová činnosť žiakov bola realizovaná na jednej štvrtine vyučovacích hodinách, kedy PA v súčinnosti s učiteľkou pracovala so skupinou vytvorenou z intaktných žiakov a žiačky so ZZ. Na všetkých pozorovaných hodinách PA spoluorganizovali činnosť žiakov počas vyučovania v súlade s pokynmi učiteľa, vysvetľovali a pomáhali pochopiť žiakom zadanie úloh, na prevažnej väčšine hodín im pomáhali aj pri orientácii v učebnici a pracovnom zošite, prípadne im diktovali poznámky alebo pomáhali pri ich spracovaní z učebnice. PA overovali správnosť riešenia pridelených úloh a vytvárali priestor na kontrolu výsledkov činnosti žiakov, pričom im umožňovali pracovať individuálnym spôsobom, vlastným učebným a pracovným

tempom a podporovali ich zodpovednosť za výsledky učenia sa. Na prevažnej väčšine hodín pomáhali žiakom udržať pozornosť, aktivizovať ich záujem o zadávané úlohy a motivovali ich k činnosti na vyučovacej hodine. Pozitívne prejavy učenia a správania sa žiakov oceňovali PA pochvalou, na polovici sledovaných hodín viedli žiakov k sebahodnoteniu a pomáhali učiteľom pri hodnotení výsledkov výchovno-vzdelávacej činnosti. V súlade s odporúčaniami centier poradenstva a prevencie PA zohľadňovali vzdelávacie potreby žiakov so ZZ na všetkých pozorovaných hodinách. Žiaci boli vedení k samostatnosti pri riešení úloh, pomoc pri ich riešení poskytovali PA v nevyhnutnej miere, ak to bolo potrebné, zadanie či učivo znova žiakom správne vysvetlili. Na všetkých vyučovacích hodinách mali žiaci možnosť využívať rôzne učebné pomôcky a technické prostriedky, ako napr. učebnice, zošity a pracovné listy, obrázky, trojrozmerné predmety a interaktívnu tabuľu, pričom PA v prípade potreby pomáhali žiakom s manipuláciou najmä s kompenzačnými (gramatické tabuľky a prehľady), učebnými, rysovacími a písacími pomôckami. V závere všetkých vyučovacích hodín poskytovali PA učiteľom spätnú väzbu k práci so žiakom so ZZ, informovali o ich úspešnosti či prípadných nedostatkoch žiaka. Atmosféra všetkých sledovaných hodín bola príjemná s pozitívnymi vzťahmi medzi žiakmi a PA, žiakmi a vyučujúcimi i žiakmi navzájom.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

V riadených rozhovoroch, ktoré boli realizované po priamom pozorovaní práce PA so žiakmi so ZZ na vyučovacích hodinách, vyjadrili vyučujúce jednotlivých predmetov svoje vlastné názory a skúsenosti s prácou PA vo výchovno-vzdelávacom procese. Všetky vyučujúce v súlade so zisteniami z priameho pozorovania v triedach uviedli, že PA si boli vedomé svojich kompetencií v triede, poznali silné a slabé stránky žiakov a rešpektovali názory a rozhodnutia učiteľa, pričom osobitne vyzdvihli ich aktívny prístup pri spoluorganizovaní činností počas vyučovania. Na polovici sledovaných hodín spolupracovali PA s učiteľom na príprave a tvorbe didaktických pomôcok a vyučovacieho materiálu, na 3 vyučovacích hodinách aj pri organizácii vyučovacích hodín. Ďalšie zistenia z riadených rozhovorov sa taktiež zhodovali so zisteniami z priameho pozorovania práce PA. Všetky vyučujúce potvrdili pozitívny prínos pôsobenia PA vo výchovno-vzdelávacom procese pri práci so žiakmi so ZZ.

1.3 INÉ ZISTENIA

Kontrolou dokumentácie žiakov so ZZ bolo zistené, že žiačka 2. ročníka XXXXX XXXXXXXXXXXX, narodená XX. XX. XXXX, bola v aktuálnom školskom roku preradená do vzdelávacieho programu pre žiakov s MP a následne vzdelávaná v špeciálnej triede bez žiadosti jej zákonného zástupcu alebo s jeho informovaným súhlasom a bez odporúčania centra poradenstva a prevencie.

Z predloženého rozvrhu hodín bolo zistené, že škola pre žiakov nižšieho stredného vzdelávania nezaradila obedňajšiu prestávku najneskôr po šiestej vyučovacej hodine v rozsahu minimálne 30 minút. Ďalšie nedostatky súviseli s prekročením maximálneho počtu žiakov v skupinách pri vyučovaní predmetu anglický jazyk a technika v triede² nižšieho stredného vzdelávania. V rozpore s platným právnym predpisom bolo aj spájanie žiakov dvoch tried³ rozdielnych ročníkov nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách predmetov výtvarná výchova a hudobná výchova.

² 6. A – celá trieda spolu, t. j. 18 žiakov v jednej skupine.

³ 8. A a 9. A

2 ZÁVERY

Škola pri edukácii žiakov so ZZ a žiakov zo SZP účelne a efektívne využívala pomoc 4 kvalifikovaných PA, ktorých činnosť bola prioritne zameraná na bezprostrednú prácu so žiakmi so ZZ v triedach a spoluprácu s učiteľmi pri organizovaní činností žiaka v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu. Pri práci so žiakmi so ZZ v triede PA poznali svoje kompetencie, slabé a silné stránky žiaka, rešpektovali názory učiteľa a riadili sa ich pokynmi. V súlade s odporúčaniami centier poradenstva a prevencie, ktoré boli zapracované v IVP žiakov, PA využívali formy a metódy práce zohľadňujúce špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov, čím pomáhali rozvíjať ich schopnosti v maximálnej možnej miere spoločne s ostatnými žiakmi v triede. Svoje postavenie v pedagogickom zbore považovali PA za rovnocenné, zúčastňovali a aktívne sa zapájali do diskusií s vyučujúcimi na zasadnutiach poradných orgánov školy, pričom navrhovali aj rôzne metódy a formy práce na zlepšenie edukačných výsledkov žiakov so ZZ. V rozhovoroch PA i učitelia poukázali na absenciu školského špeciálneho pedagóga najmä z aspektu potreby metodickej pomoci pedagogickým zamestnancom pri vzdelávaní žiakov so ZZ a špeciálnopedagogického poradenstva pri vypracovaní IVP žiakov.

Vyučujúci potvrdili pozitívny prínos pôsobenia PA vo výchovno-vzdelávacom procese predovšetkým z hľadiska ich osobnej pomoci žiakom počas vyučovacích hodín, poskytovania spätnej väzby učiteľom a vytvárania podporujúcej a priateľskej atmosféry v triede.

Negatívnym zistením bolo zaradenie žiačky do vzdelávacieho programu pre žiakov s MP bez žiadosti zákonného zástupcu alebo s jeho informovaným súhlasom a bez odporúčania príslušného zariadenia poradenstva a prevencie. Nedostatky sa vyskytli v organizácii vyučovania, konkrétne v rozvrhu hodín, v ktorom nebola pre žiakov nižšieho stredného vzdelávania zaradená obedňajšia prestávka najneskôr po šiestej vyučovacej hodine v rozsahu minimálne 30 minút. Ďalšie nedostatky súviseli s prekročením najvyššieho počtu žiakov v skupinách pri vyučovaní predmetu anglický jazyk a predmetu technika a so spájaním žiakov tried rozličných ročníkov nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách v predmetoch hudobná výchova a výtvarná výchova.

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

1. § 31 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (*zaradenie žiačky do vzdelávacieho programu pre žiakov s MP bez žiadosti zákonného zástupcu žiaka alebo s jeho informovaným súhlasom a bez odporúčania príslušného zariadenia poradenstva a prevencie*),
2. § 6 ods. 5 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 320/2008 Z. z. o základnej škole v znení neskorších predpisov (*nezaradenie obedňajšej prestávky pre žiakov nižšieho stredného vzdelávania najneskôr po šiestej vyučovacej hodine v rozsahu minimálne 30 minút*),
3. § 15 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 320/2008 Z. z. o základnej škole v znení neskorších predpisov (*nedodržanie najvyššieho počtu žiakov v skupinách pri vyučovaní predmetu anglický jazyk a predmetu technika; spájanie žiakov tried rozličných ročníkov nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách výtvarná výchova a hudobná výchova*).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča:

- a) zriadiť pracovnú pozíciu školského špeciálneho pedagóga.

2. ukladá kontrolovanému subjektu opatrenia:

- a) Žiačku XXXXXX XXXXXXXXXXXX, narodenú XX. XX. XXXX, zaradiť do školského vzdelávacieho programu zodpovedajúceho jej špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám na základe žiadosti zákonného zástupcu alebo s jeho informovaným súhlasom a odporúčaniami príslušného zariadenia poradenstva a prevencie.

Termín: 31. 03. 2022

Zodpovedný: riaditeľ školy

- b) Zaradiť obedňajšiu prestávku pre žiakov nižšieho stredného vzdelávania v súlade s platným právnym predpisom.

Termín: 31. 03. 2022

Zodpovedný: riaditeľ školy

- c) Dodržať najvyšší počet žiakov v skupinách na vyučovaní predmetov cudzí jazyk a technika v súlade s platným právnym predpisom.

Termín: 31. 03. 2022

Zodpovedný: riaditeľ školy

- d) Vzdelávanie v základnej škole organizovať v triedach, v ktorých nie sú žiaci z viacerých tried rozličného ročníka, ak osobitným predpisom nie je ustanovené inak.

Termín: 31. 03. 2022

Zodpovedný: riaditeľ školy

Správu o splnení uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov a ich príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Prešov v termíne **do 08. 04. 2022**.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. školský vzdelávací program
2. rozvrh hodín
3. rozvrh PA
4. plán činnosti PA
5. štvrťročné správy o činnosti PA
6. dokumentácia žiakov a IVP
7. zápisnice zo zasadnutí metodického združenia v školskom roku 2021/2022
8. zápisnice zo zasadnutí predmetovej komisie v školskom roku 2021/2022
9. zápisnice zo zasadnutí pedagogickej rady v školskom roku 2021/2022
10. plán profesijného rozvoja
11. doklady o dosiahnutom vzdelaní a kvalifikácii PA

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Adriana Magerová

Dňa: 22. 02. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:
Mgr. Adriana Magerová
- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Eduard Michálek

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 09. 03. 2022 v Prešove:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:

Mgr. Adriana Magerová

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Eduard Michálek

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Mgr. Eduard Michálek, riaditeľ školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Adriana Magerová, školská inšpektorka

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti